

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและเจตคติกับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ เจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้า และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจและเจตคติกับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ และศึกษาความสามารถของตัวแปรในการร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวน 133 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบ (Stratified Random Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ เจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศ และพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศในโรงงานอุตสาหกรรม โดยให้กรรมการควบคุมการค้นคว้าแบบอิสระตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่จะทำการศึกษาจำนวน 50 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจทั้งฉบับ เท่ากับ 0.70 0.24 และ 0.80 ตามลำดับ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติและพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 และ 0.67 ตามลำดับ ใช้เวลารวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน 2545 ถึงวันที่ 8 กรกฎาคม 2545 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for windows) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person's product moment correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ คือพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีจำนวนทั้งสิ้น 133 คน พบว่า

5.1.1 พฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศในโรงงานของพนักงานผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้า มีภาพรวมของพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศอยู่ในระดับประมาณครึ่งหนึ่งของที่ควรปฏิบัติ

5.1.2 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย
- 2) อายุ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีอายุระหว่าง 20 -30 ปี
- 3) การศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา
- 4) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมระหว่าง 6-10 ปี

5.1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

โดยภาพรวมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศอยู่ในระดับมาก

5.1.4 เจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศในโรงงานอุตสาหกรรมของพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้า มีภาพรวมของเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศอยู่ในระดับดี

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจและเจตคติกับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน พบว่าสถานการณ์ส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้า ซึ่งผลการศึกษาค้างพบว่า

- 1) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเพศกับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ
- 2) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอายุกับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ

3) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการศึกษา กับพฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทางอากาศ

4) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กับพฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทางอากาศ

5) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านมลภาวะ ทางอากาศกับพฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทางอากาศ

6) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะ ทางอากาศกับพฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทางอากาศ

5.1.6 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ มลภาวะทางอากาศ และเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ไม่สามารถร่วมกันพยากรณ์ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทางอากาศ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและเจตคติกับพฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทาง อากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัด ลำพูน จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าใน นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันมลภาวะทาง อากาศในโรงงานอุตสาหกรรม

- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยในตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับ อายุ
- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยในตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับ เพศ
- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยในตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับ ระดับการศึกษา
- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยในตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับ ระยะเวลาในการ ปฏิบัติงาน

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับ ผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกัน มลภาวะทางอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน อาจจะมีพฤติกรรม การป้องกัน

มลภาวะทางอากาศที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเพิ่ม พรหมมาส (2540) พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากมลภาวะทางอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศในโรงงานอุตสาหกรรม

- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศที่อยู่ในระดับมาก อาจจะมีพฤติกรรมในการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญจันทร์ เอมย่านยาว (2541) พบว่า ความรู้ในการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่อยู่ในระดับปานกลางมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ด้านเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศในโรงงานอุตสาหกรรม

- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า เจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่อยู่ในระดับสูงอาจจะมีพฤติกรรมในการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านองค์ประกอบพฤติกรรม (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543 : 242) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินผลพฤติกรรมที่คิดจะแสดงออกมา โดยปรกติบุคคลมักจะแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่ แต่ก็ไม่เสมอไปทุกกรณี ในบางครั้งบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแต่ก็ไม่ได้แสดงพฤติกรรมตามเจตคติของบุคคลจึงไม่ใช่สิ่งที่แน่นอน และอาจจะไม่ถูกต้องเสมอไป

สมมติฐานที่ 4 สถานภาพส่วนบุคคลในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ และปัจจัยด้านเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศจะร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

- ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ

ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ และเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศอย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า สถานภาพของบุคคลที่ต่างกันอาจจะมีพฤติกรรมในการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ในการปฏิบัติ

1) จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศในโรงงานอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน จากข้อค้นพบนี้สามารถนำไปวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมควบคุมและป้องกันมลภาวะทางอากาศให้เหมาะสมกับปัจจัยส่วนบุคคล และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

2) จากผลการศึกษาพบว่า พนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศอยู่ในระดับมาก ควรจะฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการป้องกันมลภาวะทางอากาศให้กับพนักงานเพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

3) จากผลการศึกษาพบว่า พนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้ามีเจตคติต่อการป้องกันมลภาวะทางอากาศอยู่ในระดับสูง จึงควรส่งเสริมให้พนักงานมีเจตคติที่ดีต่อปัญหามลภาวะทางอากาศ สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกให้กับพนักงานได้รู้สึกรู้ว่าปัญหามลภาวะทางอากาศในปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญจนถึงจุดวิกฤติต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

4) จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผ้าไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจและเจตคติ นั่นคือ พนักงานมีพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรนำข้อค้นพบนี้ไปใช้ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมให้มีพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ มีบทลงโทษที่ชัดเจนต่อผู้ไม่ปฏิบัติตาม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ ดังนั้นจึงไม่มีตัวพยากรณ์ใดที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งควรที่จะเพิ่มตัวแปรอื่นที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหามลภาวะทางอากาศในการศึกษาครั้งต่อไป เช่น ความตระหนักในการป้องกันปัญหามลภาวะทางอากาศ การรับรู้อันตรายจากมลภาวะทางอากาศ จิตสำนึกในการป้องกันมลภาวะทางอากาศ เป็นต้น

2) ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศกับโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงปัญหามลภาวะทางอากาศของกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม และทราบถึงความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภท

3) ควรจะขยายกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาให้รวมไปถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับนิคมอุตสาหกรรม เพื่อเป็นแนวทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหามลภาวะทางอากาศ